

Олександра
КОВЕНЬКО

П а в у к

Т е м п о р а , 2 0 2 5

*Присвячується моїй дочці Ярі,
яка показала, що я можу все і навіть більше,
а також Збройним силам України,
без яких усе це не мало б жодного сенсу*

Розділ | 01

Марія вийшла з автобуса й, оминувши місцеву наливайку, попрямувала додому. Зазвичай її підвозили колеги-патрульні, які виходили на чергування, але це був останній день перед двотижневою відпусткою, і довелося затриматися, щоб зібрати речі.

Надворі був травень і ще вчора добряче припікало сонце. А сьогодні вранці раптом зірвався вітер і останні кілька годин містом літали гілки, сміття і колючий пісок, що набивався під повіки і хрускотів на зубах. Останнім викликом на чергуванні став білборд, що впав на припарковану поряд машину. Розлючений власник у брудних джинсах і футболці, з-під якої напівмісяцем визирила складка волохатого пуза, кинувся до їхнього «пріуса», щойно вони пригальмували за його автівкою. Він навіть устиг пригрозити, що особисто наб'є пику Садовому, якщо місто не відшкодує йому збитки, коли Вітя, Маріїн напарник, тицьнув пальцем у червоно-синій знак, що забороняв зупинку. Машина, на яку так невдало впав білборд, стояла за два метри від нього. Водій, що, вочевидь, добряче себе накрутив перед їхнім приїздом, спочатку почервонів, а потім, шумно видихнувши крізь зуби, буркнув:

— Гарно, блядь, працюєте.

Він не чекав відповіді й сів за кермо. Об'їхав білборд, що рекламував ковбаси «Щасливі», і зник у напрямку Городоцької.

Будинок, у якому вони з Оксаною орендували квартиру, стояв через дорогу від парку. Це була єдина дванадцятиповерхівка у цьому районі — стара, схожа на погризений палець, вона псувала краєвид кільком десяткам будинків, вікна яких могли б виходити на парковий ландшафт, а натомість дивилися на шеренги по-всякому зашкленених балконів.

Проте саме в їхньому будинку квартири були найдорожчими. З одного боку його підпирав парк 700-річчя Львова, а з іншого — низька забудова, що геть маліла біля Високого Замку. Дозволити собі житло у такому місці Марія та Оксана могли лише тому, що квартира, як сказав ріелтор, «трохи покоцана».

Колишня власниця — бабця, якій напередодні смерті саме виповнилося дев'яносто шість — не знайшла часу, щоб скласти заповіт. Тепер за квадратні метри в гарному районі Львова собачилися двоє її дітей і п'ятеро внуків. Тяганина тривала три роки, і вкладатися у ремонт двокімнатної квартири ніхто не поспішав.

В якусь мить житло домовилися здати. От тільки воно було майже непридатне — будинок звели у шістдесятих, останній ремонт зробили у вісімдесятому. Квартирантів шукали близько року, аж доки зневірений ріелтор не привів туди Марію та Оксану.

Коридор зустрів їх похмурою коричневою вагонкою й облупленою вапняною стелею, під якою тьмяно світила лампочка. Обидві кімнати виглядали не краще,

але виходили вікнами на сонячний бік і парк. Кухня, тісна і відчайдушно брудна, розвалювалася на очах — на показі там відпали дверцята верхньої шафки, ледь не вбивши ріелтора, який саме переконував дівчат, що якщо гарненько все помити, то квартира цілком собі дотягне до рівня «житловий стан».

Але найгіршим місцем була ванна. Всередині не більша за холодильник, вона тхнула прілим одягом, хлоркою і цвіллю. Пояснити запах можна було принаймні тим, що в отворі вентиляції, розташованому під стелею, стирчав жмут почорнілої від вологи і пилу тканини. Брудно-зелена плитка з розводами, які імітували мрамур, подекуди потріскала, а то й взагалі повідпадала. Іржаві труби тягнулися вздовж стін у різні боки, і Марія досі була переконана, що половина з них не має жодного стосунку до цієї квартири. Чавунна ванна була вкрита рудими патьоками, які, наче стрілки на мапі, вказували на місця, де протікав старий змішувач. Довершував картину унітаз — ніжно-салатового відтінку, без кришки, і з бачком, що висів майже під стелею.

Хвилинну мовчанку, яка запала, поки дівчата розглядали цю інсталяцію, намагаючись дихати хоча б через раз, перервав ріелтор:

— За це просять всього дві тисячі, — сказав він, жваво потираючи руки. — І робити з квартирою можна що завгодно.

Подякувавши чоловікові, подруги поспішили на вихід. Зачиняючи двері, Марія побачила, як він обережно припасовував відламані дверцята на місце.

Надворі Оксана одразу дістала вейп, швидко заклацала кнопкою і коротко затягнулася.

— Ти бачила ту ванну? — запитала вона подругу, видихнувши густу білу хмару, яка мала пахнути полуницею.

— Угу, — Марія кивнула, уникаючи Оксаниного погляду.

Вони жили у чотирикімнатній квартирі, яку ділили з двома іншими дівчатами. У гарній квартирі, за яку просили шістнадцять тисяч. Чотири тисячі пробивали чималеньку діру в Маріїному бюджеті, що склався лише із зарплатні патрульної. Місяці зо два тому вони з Оксаною, якій набридло стояти в черзі до туалету, почали шукати нову квартиру — лише для себе.

— Зуб даю, бабка гегнула прямо в ній, — гнула своє Оксана.

— Смердить люто, — кивнула Марія, дивлячись на парк. Вона знала, що візьме ту квартиру, навіть якщо Оксана не схоче жити з нею. Дві тисячі гривень — це вдвічі менше, ніж вона платила тепер. А ще це набагато ближче до роботи і без черг до ванної зранку.

— То що думаєш? — запитала Марія, розглядаючи куші навколо будинку.

— Та ясно, що берем, — відповіла Оксана.

— Серйозно? — Марія витріщилася на подругу.

— Дві штуки гривень, Марусь! За такі гроші я б забрала її, навіть якби та бабка досі там гнила, — реготнула Оксана, дістаючи телефон, щоб набрати ріелтора.

Відтоді минув рік. Марія звикла жити поміж відер зі шпаклівкою, із запахом фарби й у потоці Оксаниної рідні, яка приїжджала міняти крани, лагодити унітаз і під'єднувати пралку.

Вона спустила на ремонт усі заощадження, але ця квартира відчувалася як перший справжній дім. Щоранку, прокидаючись у ліжку, яке притарабанив Оксанин колега, вона молилася на судову систему і паршиві характери нащадків покійної власниці.

От і тепер, ідучи проти вітру і тримаючи руками каптур сірого худі, яке вона натягнула на форму, Марія мріяла, як помийється, нагріє вчорашній суп і прочитає подарованого Оксаною Бакмана. І тільки остання справа, яку належало зробити за кілька годин, псувала їй настрій цього травневого дня.

Біля будинку було тихо: діти ще не поприходили зі шкіл і садочків, дорослі були на роботі. Лише під вікнами першого поверху виднілася широка спина Маріїної сусідки Валентини Макарівни, яка одноосібно несла відповідальність за все, що цвіло і зеленіло на клумбах попід їхнім під'їздом. Поруч на лавці сиділа її онука Міла. Поки бабуся шматувала бур'ян, дівчинка тупилася у свій телефон, нервово клацаючи пальцями по екрану.

Рік тому, коли Марія та Оксана щойно заселилися у квартиру, Мілані було одинадцять. Це була худенька рудоволоса дитина у футболці з Ліло і Стічем, яка в перший же день постукала до них у двері, щоб спитати, чи вони тепер тут житимуть. Слідом за нею сходами скотилася Валентина Макарівна. Насваривши онуку за невихованість, вона протислася повз Марію в їхню квартиру і заходила зазирати в кімнати. Макарівна не замовкала ні на хвилину, і дівчата встигли дізнатися, що з колишньою власницею вона ворогувала, але коли та померла (все-таки у лікарні, а не у ванній), подала за її упокій у своїй церкві. Переконавшись, що жила сусідка погано, втішена Валентина Макарівна вийшла повз дівчат назад у коридор і, вхопивши онуку за руку, пообіцяла прийти на новосілля.

Хвилин за десять у двері знову постукала Мілана — у руках вона тримала тарілочку з двома шмат-

ками пляцка і бананом. За дві хвилини Міла повернулася, щоб забрати тарілочку. А потім ще раз — бо дівчата її не помили. Марія та Оксана, які останні п'ятнадцять хвилин намагалися зрозуміти, чи не пропустилися вони страшної помилки, переїхавши сюди, не втрималися і зареготали.

Потім Міла ще не раз заходила до них у гості і навіть приводила подругу Христю, яка жила по сусідству. Вони аж пищали від захвату, коли Марія дозволяла їм фотографуватись у бейсболці з написом «Поліція», а Оксана довіряла свердлити дірки.

Але зараз на лавці під під'їздом, заховавшись за ширмою блискучого волосся, сиділа вже не допитлива дитина, а підлітка.

— Привіт, Міло, — Марія зупинилася біля дівчинки.

Та смикнулася і ледь не впустила телефон. Зиркнувши на екран, Міла його вимкнула і привіталася:

— Добрий день.

Вона ковзнула поглядом по Маріїній формі, яку було видно у вирізі худі, і на мить патрульній здалося, що дівчинка скаже ще щось. Але та лише голосно зітхнула і знову подивилася на вимкнений телефон.

— Ти чому не в школі?

— Клас поїхав у похід у Карпати, а я захворіла.

— Облом. Христя теж поїхала?

— Ага, — Міла струснула гривую і глянула повз Марію.

— Приходь у гості, як знудишся, — Марія всмінулася і рушила до дверей.

— Добре, — було важко не помітити, з яким полегшенням підлітка втупилася в телефон.

Патрульна зупинилася:

— Міл, у тебе все гаразд? — вона стишила голос, щоб їх не почула Макарівна.

Дівчинка підняла зелені очі, і Марії знову здалося, що Міла хоче їй щось сказати, але вже за мить сусідка стенула плечима:

— Та, все ок. Просто температура.

Марія всміхнулася:

— Ясно. Ну, тоді одужуй.

Вона відчинила двері у під'їзд і забула про дівчинку ще до того, як вони гримнули за її спиною.

Ліфт повільно виповз на десятий поверх. Марія була вдячна йому за кожен раз, коли їй не доводилося підніматися вгору сходами.

Квартира зустріла її звичним запахом Оксаниних парфумів, свіжої фарби і чогось горілого. Сьогодні це були Bubble Gum Moschino, які пахли жуйкою, пофарбований у чорне одвірок і щось, що Оксана знову пересмажила.

Дівчина обережно ступила у коридор, намагаючись не зачепити рюкзаком ще липку фарбу. Від затхлої темної діри, яку цей коридор нагадував рік тому, не залишилося й сліду. Вони обдерли зі стін вагонку й оббили старе вапно. Оксанин тато вирівняв їх шпательком і штукатуркою, а Оксана пофарбувала у білий. Під стелею світила схожа на хромованого їжака люстра, яку вони купили на OLX за сто гривень, бо їй бракувало трьох шпичаків. От тільки меблів досі не було, тому стіну підпирали кілька табуреток, під які вони складали взуття, дешевий вішак і старе масивне дзеркало в дерев'яній рамі — чи не єдина річ з квартири, яку вони не викинули на смітник.

Марія стягнула з ніг запорошені пилом черевики й акуратно поставила їх на пакет з АТБ, застелений

під «її» табуреткою. Підхопивши рюкзак, вона одразу пішла у ванну, а вийшла звідти аж через годину.

Гаряча вода допомогла розслабитися, шкіра після мила, скрабу і лосьйону була м'якою і приємно пахла. Волосся, яке на роботі завжди збиралося у тугий вузол на потилиці, спадало нижче сідниць. Його було майже неможливо розчесати — сухі кінчики збивалися у ковтун, схожий на металеву дряпачку для посуду. Але щойно Марія уявляла звук, з яким ножиці відрізатимуть пасма, як у грудях щось замерзло від жаху.

Струсонувши головою, щоб прогнати непрохані спогади, дівчина взяла широкий гребінець і почала розплутувати вузли. Вогке волосся вона заплела у вільну косу і, згрібши з підлоги жмут темно-каштанових волосин, пішла на кухню, щоб поїсти.

Поставивши тарілку з супом у мікрохвильовку, Марія взяла телефон. Вона не встигла його розблокувати, коли він завібрував в руці. На екрані висвітлювалося «Мама». Дівчина завмерла. Вона намагалася пригадати, коли востаннє говорила з нею, і виходило, що на Великдень — більше місяця тому.

— Марійко? Чуєш мене? — озвалася мама.

— Я, мам. Чую, — Марія відкашлялась. — Що там?

— Все добре, — запала секундна мовчанка. — Тато повернувся.

Марії знадобилася вся її витримка, щоб не бовкнути у відповідь «блядь».

— Хотіла тобі сказати, — продовжила мама. — Каже, що хоче тебе бачити, то, може, ти приїхала б завтра?

Марія німувала. У голові роїлися тисячі думок, але жодна не доходила до рота.

— Таня з Петром на шашлик прийдуть. Тато каже, що, може, ще Валя їхня буде. Скільки-то її малому?

Вже два, та? Ти ж ще його й не бачила? Чи ти була на хрестинах? — мама торохтіла у слухавку, і від захопленого тремтіння в її голосі Марію піднуджувало.

— Я не можу, — нарешті вичавила із себе. — У мене робота, я завтра і в неділю на чергуванні.

Брехня, як завжди, давалася важко, і Марія була рада, що мама її принаймні не бачить.

— То поміняйся.

— Ніхто не погодиться вийти на вихідні у п'ятницю ввечері.

— Марійко, так негарно.

Оце «так негарно» мама промовила, наче до п'ятирічної дитини, і Марія відчула, як загупало її серце.

— Тато хоче тебе побачити, — у слухавці лунали вмовляння мами. — От чому ти така?

Чужий голос щось волав у Маріїній голові, серце тріпотіло вже у горлі, але вона мовчки стискала телефон. Навпроти висіло дзеркало, звідки на неї дивилася незнайома жінка з опущеним донизу ротом і мішками під очима.

— Я не можу зірватися і поїхати додому, — Марія намагалася говорити спокійно, але голос помітно тремтів. — У мене робота, мам.

У слухавці запала тиша. За мить мама знову озвалася — в її голос повернулося тремтливе захоплення:

— Марійко, тут якраз тато прийшов, я йому трубочку дам.

— Ні, — Марія відсмикнула телефон від вуха і спробувала відбити дзвінок. Спітнілий палець кілька разів торкнувся значка червоної слухавки, але дзвінок так і не обірвався.

— Альо, Машок, — у телефоні був тато. — Давай, одна нога там, друга тут. Я зараз ще Петра наберу, щоб

він тож со своїми підїхав. Давай, мала, пакуй манаткі, їдь додому.

Зі слухавки долинули якісь звуки, після чого озвалася мама:

— Марійко, привези нам того коцика, що на зиму брала, добре? І приїжджай раніш, щоб ми ще поговорити встигли, чаю якого попили. Я ж тебе від зими не бачила, батько ще довше. Приїжджай, донечко.

Марія мовчки дивилася на мікрохвильовку. Зі слухавки знову долинуло шурхотіння, а за ним тиша. Піт збігав спиною і збирався під пахвами. Відчуття свіжості безслідно зникло.

Марія відклала телефон. Їсти вже не хотілося. Вона встала зі стільця і пішла до себе в кімнату. Обвела її очима й зупинила погляд на комоді. На ньому стояло дві фотографії. Перша — кольорова і велика, на ній Марія та Оксана у Стрийському парку рік тому. Друга вдвічі менша і чорно-біла. На ній її баба Стефанія, але випадкові гості завжди думали, що це Марія.

Вони справді схожі — в обох темно-каштанове волосся, високий лоб, густі брови, пухкі й трохи безформні губи. Але найвиразніша риса — це ніс: з горбинкою і згладженим переніссям. Як у Афіни Лемнії, чиє зображення прикрашало стенд у шкільному кабінеті зарубіжної літератури. Вона любила свій ніс, бо він робив її схожою на бабу. Мама з тієї ж причини його ненавиділа.

На фото баба стоїть біля молодого яблуні, яку посадив дід. Його згодом не стало, а яблуня залишилася. Її щороку треба було обрізати, і коли це вже не могла робити баба, то робив сусід Андрій, і він завжди обрізав забагато. Баба сердилася і казала: «Спочатку робить, а потім думає», а Марія сміялася.

Її не стало, коли Марії було одинадцять. Їм подзвонив той самий Андрій і, почувши у слухавці Марі-

їн голос, сказав, що «Стефанія Микитівна рвала яблука і померла».

Бабин будинок продали за пів року, навесні. Яблуню не продавали — мама дозволила Андрієві порізати її на дрова.

За виручені гроші батько купив «опель», який зійшов з конвеєра за десять років до народження Марії. Тато тижнями сидів з ним у гаражі, а мама жартувала, що він навіть біля доньки так не ходив. Марія машину ненавиділа. Їй здавалося, що якщо машина з'явилася, бо померла баба, то це машина винна в її смерті. Тому коли мама вкотре спитала у батька, як там його «синочок», а той порадив їй стулити писка, Марія чи не вперше була на його боці.

Вікно у кімнаті, яке Марія з квітня тримала відчиненим, було зачинене. Мабуть, це зробила Оксана. Дешевий і кривий металопластик тремтів і свистів, стримуючи ураганний вітер, що лютував назовні.

Дівчина підійшла до ліжка і залізла під ковдру. Вона знала, що ризикує: найгірше, що можна зробити після нічного чергування — це поспати вдень. Навіть година сну оберталася безсонням наступної ночі. Але мамин дзвінок був останньою краплею. Її тіло хотіло лежати, а очі — дивитися на хмари, що з шаленою швидкістю неслися небом.

Розділ | 02

Марк копнув ногою порожню бляшанку з-під пива. Та пролетіла по дузі і влучила в дерево. Білка, у яку він цілив, але промахнувся, злякано шугнула за стовбур.

— С-с-сука, — процідив хлопець, сплюнувши собі під ноги.

Він роззирнувся — Тараса досі не було — і дістав телефон, щоб подивитися на годинник. Той дрищ спізнювався на п'ятнадцять хвилин, і Марк, який накручував себе від ранку, ледь стримався, щоб не пожбурити телефон слідом за бляшанкою.

Єдине, що змусило його запхнути айфон назад до кишені, це думка про батька. Якщо старий дізнається про відео, Марку не бачити не те що нового телефона, він нові труси побачить лише за рік.

Минулоріч Марк узяв батькову машину, поки той був у Києві, і поїхав з Тарасом у «Тополю» — зачуханий ресторан у сусідньому селі, де наливали всім, у кого були гроші. Навіть тим, у кого обличчя переливалося всіма відтінками підліткового акне. Батина «беха» своє діло зробила — вже опівночі хлопці сиділи в ній у компанії старших на два роки дівчат. Од-

на з них — її звали Катя — запропонувала скупатися в озері. Її подруга щось забелькотіла про купальник, на що Катя стенула плечима:

— А нахер він тобі треба?

Марк бачив, як у захмелілого від пива Тараса після цих слів заблищали вилупкуваті очі. Вже за п'ять хвилин вони вирулювали на розбиту дорогу, що вела до місцевого озера.

Дівчата не підвели. Якщо та друга, імені якої Марк уже не пам'ятав, ліфчик так і не зняла, то Катя почала роздягатися ще в машині, ледь не довівши Тараса до серотонінової істерики.

Вони одразу полізли у воду. Дівчина у ліфчику зупинилася, аж коли вода сягнула плечей, а от Катя нікуди не поспішала. Вона заходила в озеро там, куди світили напівпригаслі фари «бехи», вихоплюючи з темряви округлі сідниці в мереживних трусиках і засмаглу спину без натяку на смуги від купальника.

Опинившись у воді по стегна, вона розвернулася до хлопців. Рожеві соски настовбурчилися від холоду, що добре відчувався у червні біля води. Катя підняла руки, збираючи волосся у вузол, і груди заколихалися в такт її рухів.

— Ну, ви заходите чи як? — дівчина грайливо бризнула водою в їхній бік. Затримавши погляд на Маркові, вона знову повернулася до них задом, трохи нахилилася і, відштовхнувшись ногами від дна, попливла у темряву.

У Тараса, який знімав це на телефон, остаточно впала клямка, і він кинувся стягувати із себе штани. Марк нікуди не поспішав. Він узяв із машини пляшку «Джека Деніелса», яку старий завжди тримав під пасажирським сидінням, і дістав із кишені сигарети.